Revista apare o dată la două luni. Următorul număr va apărea în iunie.
Foto: Bogdan Urzică
Anul III, Nr. 2, 2018

topLitera

REVISTĂ LITERARĂ

Poezie

NU-MI DA, DOAMNE, CÂT POT DUCE

Nu-mi da, Doamne, cât pot duce,
Că la toate le-am pus cruce.
Rău la nimeni n-am făcut,
Am iubit ce mi-a plăcut,
Am iubit cu judecată,
La nimeni n-am cerut plată.
Am iubit frumos,
Și la lume drăgăstos.
Acum am îmbătrânit,
Nu-mi mai arde de iubit.
Că picioarele mă lasă -
Nu mai pot ieși din casă.
Frumusețea-i amintire -
Nu mai e nici o ieșire.
Iar timpul, nu mai stă pe loc,
Să iubesc, eu nu mai pot duce.

Elvira-Aurica Tomuș

HORA MARE

Suntem aici, românii din țară
Și de pretutindeni
Ne-am unit din nou
După o sută de ani
Să vă aducem în suflet
Bucurie, putere și înțelepciune,
Frumusețea portului strămoșesc
Păstrat din veșnicie
În satul românesc.
Ajururi cusute cu mare artă
Pe catrință și cămașă
Din ele veți învăța
Istoria și muzica.

Istoria:
Bogăția românească,
Vitejia strămoșească,
Când românu-și apăra
Pământul din țara sa.

Muzica:
Când durerea-l apăsa
Și dușmanu-nainta,
Scotea fluierul din brâie
Și în tril de păsărele
Îl ruga pe Dumnezeu:

„Trimite Doamne, înger păzitor
Să trezească acest popor
Pământul să îl apărăm
Și să-ntindem la hotare
Hora păcii, hora mare
Dușmanul să știe și să învețe
Că pe-aicea nu se trece.”

ASTA ESTE ȚARA MEA
Și n-o vând la nimenea!

Lukreczia Niță

ACUM... E CAM TÂRZIU

E primăvară iar, îți mai amintești?
Când ne plimbam de mână fericiți
În luna mai pe sub castanii înfloriți
Nu ne gândeam atunci că peste ani
Vor fi doar amintiri fierbinți
Și-o vară-ntreagă a trecut fierbinte
Iar noi ne iubeam ca doi nebuni
Tu aveai părul negru ca păcatul
Iar eu ochii pătimași verzui
E mult de-atunci,
De parcă a trecut o veșnicie
Și-n părul nostru au înflorit mii de ghiocei
Dar n-am uitat de vara noastră fierbinte
Nici de castanii înfloriți
Când ne sărutam fericiți sub ei.
Și toamna a sosit la fel ca altădată,
Cu o schimbare în părul tău și al meu,
S-au presărat petale de crizanteme albe
Iar amintirile ne dau insomnii mereu.
E iarnă iar și e târziu
Iar castanii în parc sunt înzăpeziți
Și noi de mult nu ne mai plimbăm pe sub ei
Dar parcă așteptăm cu nerăbdare
O altă primăvară
Să-și aprindă din nou lampadarele lor albe
Ca alte perechi să se plimbe pe-nserate
Fericiți, sub ei.

Maria Mărginean

LUNA

În oglinda din odaie,
Luna plină-și face baie.
Sparge bule de săpun
Și-și dă jos haina de scrum.
I-o arsese cu iubire
Soarele în asfințire.
Pătimaș, orgolios
O privise mânios
Cum de el se depărteaza.
S-a aprins ș-acum oftează!
Luna recunoaște-n sine
Că-n lumina lui i-bine
Și se simte împlinită,
Admirată și iubită.
Formele-i de sine pline,
În lumină îi vin bine
Oacheșă, alunecoasă
Luna-și face drum spre casă.
Din oglinda mea, fugară
Luna se strecoar-afară,
Să se cuibărească-ncet,
Cu lumina lui în piept,
În culcușul ei de vise.
Ene-n gene îi venise.

Mihnea Diaconu

PROMISIUNE

După luni de zile
Îți promit
Că sufletul tău se va îneca.
Îți promit
Că durerea mea
Te va străpunge și pe tine,
Ca un cuțit,
În inimă.
Îți promit
Că fiecare gură de apă
Te va înseta
După iubirea
Pe care nu o vei mai primi.
Și crede-mă, iubitule,
Întregul din jurul tău
Te va otrăvi
Fiindcă nu ai fost capabil
Să prețuiești
Sămânța dragostei
Care acum zace
Dezintegrată
În sufletul tău.
Îți promit
Că vei muri
Încercând să nutrești un sentiment
Pe care nu îl vei înțelege
Niciodată.

Alexandra Dobandi

AI RĂSĂRIT

Ai răsărit din anotimpul care
E lacrimă de vis şi soare
Când petalele ning pământul
Sub ploaia de flori de cais ca vântul.

Le împrăştia în râuri înmiresmate
Sub aurul stelelor curate
Atunci m-ai sărutat odată
Şi florile castanilor s-au pornit pe dată.
.....
Atunci a răsărit o stea
Să lumineze veşnic viaţa mea.

Sabina Şerban

ALBUM ÎNGĂLBENIT

Am trecut într-un amurg de toamnă rece
Pe lângă banca noastră învechită de timp
Uitată de noi la fel ca amintirile
Rămase într-un album de poze
Demult îngălbenit

Te-am văzut de departe cum o clipă
Te-ai oprit în dreptul băncii noastre
Și cred că în minte ai răsfoit la fel ca mine
Albumul de viață și el îngălbenit

Și ai trecut mai departe la fel ca mine
Cu gândul probabil undeva... departe
La ce a fost demult între noi doi
Și acum timpul crud și viața ne desparte

Maria Mărginean

SUB GENELE TALE

de câte zile tot aștept,
să renaștem din ocean,
să fim o lume în care zorii
sunt început de an...
de câte seri eu tot aștept,
să-mi cadă stelele și luna,
și dintre toate care sunt,
eu să-ți fiu una, numai una.
să mă cuprinzi cu geana ta,
să-ți fiu mereu aproape,
și când încet o să mă pierzi,
să închizi ochii
și eu îți voi fi sub pleoape.

Miruna Marcu

UN ÎNGER TE-AŞ PUTEA NUMI

Un înger te-aş putea numi,
Eşti tandru şi frumos.
Ai ochii calzi şi buni,
Şi părul negru mătăsos.

Atunci când îmi vorbeşti
Parcă mă vrăjeşti,
O vrajă dulce mă cuprinde
Şi totul este bine.

O lume de poveste
Mă prinde fără veste,
O lume de vise şi speranţe
Când sunt la tine în braţe.

Dar noaptea-i la cap de cărare
Şi zorii bat-n geam
Aş vrea puţin să te mai am,
Aproape lângă mine dar visul dispare.

Marinela Iia

PORTRET

Am cunoscut odată un OM,
Modest, timid din fire,
Era adevărat român
Prin cuget şi simţire.
Cutreera dealuri şi vii
Natura s-o privească,
În pragul toamnei aurii,
Voind s-o zugrăvească.
Prin ochelarii albăstrui
Privea tot orizontul,
Lanţul munţilor Carpaţi,
Şi cum curge Oltul.
Oprindu-se din loc în loc,
Părea locul să-l cate
Unde, Goga mai demult,
L-a descris în carte.
Era un pictor consacrat,
Aşa l-am văzut eu,
Iar pânzele şi le-a semnat,
Cu simplu, G. Dejeu

Florian Costina

DOR

Sânziene, flori mărunte
Ce cresc vara sus în munte,
Sus în munte la izvor
Care susură de dor,

Izvoraş cu apă lină
Adu dorul şi-l alină,
Dorul greu ce mă apasă
De ţine închis în casă.

Dor de tinereţea mea
Ce apune ca o stea,
Dor de zilele senine
Când eram tinere copile,

Copile cu păr bălai
Îmbrăcate-n mândru strai,
Seara la horă în sat
Să stai să priveşti cu drag.

Marinela Iia

SONETUL IUBIRII MOARTE

Te-aş chema la înmormântare
Ți-aş zice să aduci şi flori,
Şi astea să fie ofilite,
Să ne amintească de noi...
Te-aş chema la înmormântare
Jur că o să fim doar noi doi
Cu vântul rece care tot suflă,
Unde stăm despărţiţi de ploi...
Copacii înspăimântaţi tremură
Din teamă, căci ele ştiu
Că frigul serii săgeată din al tău interior.
Şi zeii agonizați urlă
De durere, căci iadul
S-a născut în valuri din glasul tău.

Olah Edmond

E MIEZ DE NOAPTE

E miez de noapte,
Ne luminează
Doar o stea
Când,
Tremurătoare cade pe bolta cerească
Împrăştiind scânteia
De-ar vrea văzduhul să-l aprindă
O clipă, apoi întunericul...
Ne regăsim în gesturi
Molatice şi tandre
Iar luna ca un ochi mirat
Ne priveşte,
Vicleană,
Dar ea
Fii sigur, că va tăcea.

Sabina Şerban

DOI BĂTRÂNI

Un bătrân și o bătrână
Merg ținându–se de mână.
Din când în când ei se opresc
Stau pe loc și se privesc.
Se privesc înduioșați,
De viață sunt măcinați.
Sunt bolnavi de boli acute,
N–are cine să–i ajute,
N–au nici bani ca să plătească
O îngrijire omenească.
Și-așteaptă cu resemnare,
De la străini, îndurare.
Dar străinul e străin,
Și nu-i pasă de–al tău chin.

Elvira-Aurica Tomuș

STRÂNG FARFURIILE LA PIEPT

Îți simt limba,
aud strigătul
obsesiv
dinspre copii, băieții-s eroi. Frați.
Fetițele, nelipsite mame.
Doar o lingură,
o lingură
nu-ți potolește
auzul,
răzvrătirea
țigările neatingerilor
dintr-un târziu.
Fum cu fum
tăcerile văruiesc
pereții vecinilor,
duc gunoiul;
aruncă chiștocul,
scrumul
și cutiile devastate,
de dragul unui déja-vu.
Iernile, cu zăpadă.

Mașinii i s-a dus turbina,
motorul
fierbe,
miroase a cozonac
crescut.
Prea alb. Alb... cât alb,
de la glezne, la ceafă. Invocăm
liniștea
dimineților până la limita serii -
"Mergi cu autobuzul.
Covorul
s-a pătat. Nu mai avem
bani,"
timp...
recondiționez.
Dar mobila, nu.

Nu.
Îi simt greutatea în oase,
zgârieturile. Strâng
farfuriile la piept, ca un tonomat defect
ce
scrijelește-n falset,
zilnic.
Placa. E déja-luxul
de-a fi, fără vreun gust
nemaipomenit.

Miroase a furnir
ros
spre adâncirea podelei;
implori mila unui gândac ofticat
prin ochiul luciului
ei. Să taci. Vremea se-anunță a
schimbare.
?
Unde-s zăpezile
ce-ascund...
Ce se-ascund.

Andreea Maftei

APUSUL GONDOLEI

Gondola...
E gata pentru călătorie
Doi miri
Alunecă spre rada...
Portul fericirii
Unde-i așteaptă
Selenarul far
Să acosteze
În fiordul
Eternelor iubiri...
Triști culegători de perle
În nopțile verzi
Prințul își sfâșie
Inima violet
Ofrandă în turnir de vis.
Zorile-i jertfesc iubirea,
Păcat de harfe zburătoare
Cu umbre de ispite,
Cortine de fulger
În Portul eternei amintiri
Pierdută-n zenit,
Gondola!

Mihaela Pop

CLOVN ÎNDRĂGOSTIT

Simt că sunt sugrumat
de emoții și sentimente.
E greu.
Mă sufoc
precum un pește clovn
ce nu poate respira
în Marele Uscat
fără apă.
Mă doare inima.
Dor toate gândurile
cu tine,
dar mai ales
mă doare sufletul
că tu,
cea de care sunt
îndrăgostit,
nu simți ceea ce
simt eu
atunci când
pur și simplu
te strâng în
brațele-mi calde.
Tremur.
Îmi e teamă
să mă apropii de ușa odăii
unde te afli.
Ești tot mai rece
pe zi ce trece.
Și nu pot fi precum,
Soarele,
să îți topesc
gheața ce-ți acoperă
inima,
cu vorbe dulci
și îmbrățișări mai calde
decât inima Pământului,
fiindcă,
tu nu le primești
așa cum îmi doresc să fie,
pentru că
ți-ai pierdut încrederea
în tot ce înseamnă
ființa mea!
Și mă înec,
precum se îneacă
un clovn
ce nu știe
să înoate,
în Marele Albastru,
fără tine!

Beniamin-Marian Moldovan

Ilustrație: Maria Mirabela Joandrea

Proză

FILAMENTE ÎNTRERUPTE

Oraşul reprezentativ pentru centrul ţării. Cochet, curat, bine proporţionat între figuri geometrice deschise. A ajuns a nu ştiu câta oară în Târgu-Mureş şi tot i se părea finuţ. Fineţea era calificativul cel mai apropiat de urbe. Bineînţeles se caza în zona centrală şi tot pe acolo îşi pierdea timpul. Ignora cartierele de blocuri mărginaşe şi se avânta îndeosebi în zonele verzi subtile, umbre liniştitoare în mijlocul verii.

A urcat pe o colină. Un drum în pantă. Pavat cu pietre. Şi era după-amiaza, cer semideschis, o clipă soare, altele umbrite de nori morocănoşi şi silenţioşi. Zona ritmată în care n-ai chef de multe lucruri. Ţi-e somn mai degrabă decât foame, ţi-e lene mai mult decât să te reapuci de lucru, ţi-e bine mai mult decât ţi-e rău, deşi, din comoditate nu sesizezi ce simţi cu adevărat. Dolescu s-a îndrăgostit, aşa ca un nătâng de o femeie, deşi nu-şi acorda multe şanse. El aparţinea genului masculin. Singuratic. Un fel de apă inodoră şi incoloră. Băgată în seamă de puţini şi ignorată, vitală îndeosebi pentru sine. Nici gras, nici slab. Nici blond, nici brunet. Nici diferit, nici minoritar. Hainele tremurau pe trup, preferându-le pe cele cu un număr sau două mai mari în numele lejerităţii mişcării. Genul comun spre urât. Cui îi plac indivizii comuni şi mai degrabă negativi? Lumii minuscule. În lumea asta mărginită a întâlnit o ea care nu l-a respins. Cum să zică faptul că l-a plăcut? Ar fi fost impostor. Măcar nu l-a marginalizat, aruncat la naiba, întors spatele, ignorat, etc. Parcă era o cafea instant printre licori naturale. Dar, deh, i-a răspuns singurătăţii din cauza seriozităţii. O mare viziune! Poate a întâlnit o altă solitudine. N-avea de unde şti. Iar păsărelele ciripeau voioase. Nu din cauza lor. Cum să facă aşa ceva de vreme ce nu zburau. Însă se plimbau prin cimitir. De la început. Nu prin moluri. Cafenele. Prin cimitir fiindcă era o linişte puţin populată. Câţiva oameni care mai aprindeau lumânări tăceau. Şi ei se sărutau şi-şi doreau, aşa, inconştient s-o facă până ajung pe acolo, în ţărână şi nemişcare. Dolescu cel puţin aşa se amăgea. Sau îi convenea ideea că este iubit. Ori, cine mai ştie ce îşi imagina. Muguri de plopi cădeau în jur. Iar câteva sălcii îi picurau nevinovate pe creştet, umeri, braţele împreunate. Doar stăteau în picioare şi se iubeau, împreunându-şi buzele să-şi declare acest lucru. De ce s-o facă verbal, când cu ajutorul cuvintelor poţi obţine chiar orice, inclusiv minciuna. Mai bine îşi transmiteau aceste lucruri obişnuite prin sărut. Singurul care nu poate trăda fără să plece. Parcă nici nu se străduia să-şi povestească problemele trecute. Şi rămâneau îmbrăţişaţi multă vreme. Fericiţi. Unici. Cine s-o grăbi înspre moarte să plece. N-aveau de gând. Deocamdată.

- Mergem? întrebă ea nehotărâtă. Adona avea faţa luminoasă, deschisă, simetrică, sinceră, nimic nepotrivit nu lăsa să se răsfrângă în exterior. Contrasta prin bunătate şi luminozitate. Unii oameni dăruiesc culoare în jur, spre deosebire de ei, Dolescu o absoarbea cât mai mult, aproape ursuz şi neutru.

- Da. Întârziem. Poate ne aşteaptă. Şi au pornit fără mult chef să-i prindă pe ceilalţi din urmă. Amici. Amice. Ioana M., Vasile L., Teodora, Bazil, Frăteanu, Iulia şi încă vreo douăzeci de ingineri, chimişti şi farmacişti de vârste diferite, cazaţi la acelaşi hotel, direcţionaţi înspre activităţi comune în două puncte diferite din oraş.

Erau la un simpozion aplicat şi avuseseră câteva ore libere în care s-au gândit să profite de ele cu simetrie. Chestia aia care reuneşte oamenii când simt că-s speriaţi, singuri, unici fără exclusivitate narcisistă şi ajung să se adore. Oricum erau feţe palide. Ea tot gingaşă, delicată, caldă. Cu părul drept şi auriu, fire ce-i depăşeau şalele. Rareori lăsa să se vadă cât este de lung. Îl împletea în codiţe, coc, strângea de parcă încerca a-şi păstra intimitatea ascunsă de public. Liniile curbate finuţ, neprovocator. Ascunse de fuste sau pantaloni evazaţi şi neapărat lungi. Nu dorea să atragă atenţia. Nici măcar nu se farda. Parcă prefera să rămână anonimă. Altele în locul ei s-ar fi pus în valoare cât mai mult şi nu şi-ar fi mascat proporţiile armonioase şi ochii cenuşii spre verde. Ciudaţi de limpezi şi niciodată încruntaţi. Conta mult pentru Dolescu că n-avea mutre ascunse, frustrări, pretenţii aiuristice chiar dacă este supărată, plictisită, iritată. Îşi păstra calmul mereu.

- Păi, haide. Îl chema în joacă, depăşindu-l cu o mică privire în urmă să vadă de-o urmează. Dolescu rămăsese priponit locului. Când întâlnea o persoană frumoasă avea în minte sentimentul ascunderii, căuta insula părăsită, evita oamenii, dar era înconjurat de colegi şi colege reciclabile, adică replicabile, în cele din urmă remodelabile. N-ar schimba nimic.

- Nu stăm puţin? Atâtea bănci în jur. Şi arătă plin de speranţă cu mâna stângă în jur. Chiar se aşezase hotărât pentru câteva secunde. Cimitirul romano-catolic a fost depăşit, ajunseseră la cel reformat, şirag de cimitire cu alei principale, pavate cu piatră cubică, în care erau presărate scânduri vopsite pentru odihnă.

El îşi imagina viaţa ca o alee în care se îndreaptă spre cimitir. Cu gura strâmbă se vedea mereu cu Adona de mână. Sau singur. În care ajungea unde le este hărăzit, însă numai el se aruncă în groapa săpată meticulos, economic pentru a nu ocupa mai mult spaţiu decât cel minim necesar şi-i lasă pe alţii să arunce ţărâna deasupra până când gravitaţia îşi face treaba şi nu mai este în stare să respire. De ce să se-mpotrivească lucrului firesc. Dar până atunci o s-o ţină aproape. Plescăii satisfăcut fără să realizeze că-i era foame.

- Ne aşteaptă. I-a spus surâzându-i ştrengăreşte. Mirată. Nedumerită. Ştia ce simte. S-ar fi aruncat imediat lângă el dacă ar fi insistat cu repaosul. Dar n-o făcuse. S-a ridicat şi a urmat-o cu greutate. Nu mai era tânăr, dar nici bătrân, nu mai era zăbunatic, dar nici înţelept. Normal.

Prinzându-l de braţ, Dolescu se gândea la zăpadă. Ploaie. Zăpadă. Soare. Iarnă. Primăvară. Toamnă. Vară. Dar vai, vai la propriu şi grav, detestabil pentru cei care nu-s în stare să se-mpărtăşească fără minciună, vai, vă daţi seama că iubita se sprijină de braţul ferm al masculului şi nu-i o chestie de-a dreptul egoistă, perversă, descompusă în forme sexoase, deşi, numai chestia ce-i lipsea şi-o reprezenta oftând. Căuta liniştea şi să-şi alunge gândurile de la orice bucată de pământ în care-au naufragiat.

- S-a întâmplat ceva? l-a întrebat observând că devenise absent câteva secunde bune. Parcă era o fiinţă care vede pentru început noi forme de viaţă. În jur mirosea a bine. Lut care îşi dăruia apa norilor. În urmă cu o noapte plouase teribil. Căldura generează evaporare când te aştepţi mai puţin sau o ignori cu gândurile aiurea. Cui îi pasă de lucrurile elementare dacă-s abundente? Nimănui. Iubeşte o făptură, nu mai multe. Se considera, fără să mărturisească, norocos.

Se balansă de pe un picior pe altul nehotărât. L-a iertat şi credea că-i din cauza timidităţii.

- Nu. Nimic. Normal. Sexu nu-i dădea pace, gândea fără să o spună. Dar Adona era suverană şi senzuală, nu se lăsa cu una, cu două aşa cum avea chef masculul, cel puţin aşa se autoconvingea. Răbdare. Dolescu era un bărbat grăbit, deci nu putea simţi lucrurile pătrunse de genul feminin însă nici nu dorea să rămână fără opusa găsită şi inspirată fiindcă era altfel. O rândunică ferindu-se din calea unui dinozaur prădător. Din cauza asta vorbea despre iubită. Plăpândă, firavă, fără să conţină elemente gonflabile, perene, consumabile, dependente de electricitate artificială. Odată cu respectivele cugetări, Dolescu se înfrâna din stare incipientă.

- Hmmm. Mormăi de câteva ori ca să-i adune ideile puţine, deloc revoluţionare. Ca un făcut şi natura se răzvrăti. Un vânt de nicăieri îi făcu să închidă ochii. Bănuia că reacţiile erau identice. Praful, tăişul rece al aerului curat erau supuse, dar nu în întregime. Dacă ceilalţi or considera că se dă mare degeaba, fără sens, absurd ar fi fost eroarea lor. Prin urmare gândi că este cazul să reformuleze. O iubea cenzurat, avea un fel de răbdare temperată din cauza eşecurilor personale. Cum să iubeşti o făptură altfel, decât dezinteresat până la o limită. Fără să primeşti neapărat ceva în schimb? Improbabil. Însă se încăpăţâna să respecte unele valori antice. Cum să preţuieşti un cerc fără să fii un triunghi circumscris ce se roteşte în jurul punctului geometric? Înţelegeţi că există numai trei unghiuri în ultimul, cam aşa dosit se percepea Dolescu. Mult prea puţine faţă de primaritate. N-ajunsese la extremităţi, deşi era unicul lucru ce şi-l dorea. Îşi ştergea mâinile transpirate să nu trezească repulsii. Odată, un beţiv care i-a întins mână l-a făcut de ocară din cauza mâinilor. N-avea circulaţie perferică proastă. Însă alcoolicii trăiesc doar în clişee. Uneori şi cei normali, dar ultimii au bun simţ.

- Haide. Spune. Şi l-a pupat pe urechea dreaptă trezindu-l din imobilitate. E drept că n-avea lobul mare şi nu era decât puţin clăpăug. Fusese gâdilat, oricum. A prins-o de mijloc şi s-au rotit de câteva ori. Apoi s-au privit în ochi şi şi-au zâmbit cu drag. Starea lui era erectilă. Poate a simţit şi ea asta când a strâns-o mimând un fel de dans, vals prea apropiat. I s-a făcut ruşine şi au schimbat poziţia adoptând o grabă impusă, doar grupul îi aştepta.

- Nimic serios. Vrei să citim o carte? A întrebat-o indiferent, dar îşi imagina zăpadă. Soare. Vară. Şi se gândea la lucrurile preferate de femei. Se reduceau la Adona. Fustele scurte şi ciorapii cu portjartier la limita tivului rochiei? Să înnebunească bărbaţii sfioşi, sideraţi de toate chestiile dermice vizibile dorite? Prea explicită imaginea! Intimitatea dă naştere dorinţelor senzuale. Cum să discute în public despre lucrurile ascunse, secrete, dorite? Păi, nici psihologii nu discută prea multe în legătură cu stările preperceptive decât aparent şi neserios. De ce ar face asta? Mai bine nu. Să exerseze retoric.

- Ce carte? Şi cum să o citim. Aşa, împreună, simultan?

- Da. Apoi iar îşi reprezenta că ninge. Deşi era vară! Putem face aproape orice. Numai oameni de zăpadă nu. Nici măcar cu nisipul plin de ţiţei. Când construieşti castele de zăpadă şi oameni de nisip ai un singur ţel! Siderat, Dolescu devenise imploziv mental din cauza inepţiilor pe care şi le spunea bâlbâit. Păi, era îndrăgostit de o făptură radiantă, senzuală, temătoare care nu prea realiza lucrurile respective. Adică faptul înamorării. Nu făcuseră dragoste, deci ea era reţinută, distantă, fără implicare posesivă. Se priveau respectuos când luau prânzul ori cina, ascultau muzică, ori povesteau cu altcineva, n-aveau curajul să-şi vorbească direct. Atâta tot. De ce ar strica anotimpurile?

- Ce carte? Curioasă. Şi râzând uşor. Chiar ironică. Bine că nu a început să analizeze politic nu ştiu ce acţiune a vreunui politician.

Iarna şi vara. Deschideri fascinante. Eterna aşteptare a lucrului frumos. Care vine de fiecare dată când crezi că a plecat definitiv.

- Asta. Şi-şi scoase din buzunarul interior o cărţulie mică, cu coperţile aproape şterse, maronii, în fiecare haină avea câte un manuscris pentru clipele în care n-avea ce face şi i se năzărea să lectureze ceva. Orice. Uneori le înlocuia, alteori nu. Depindea de gradul de utilizare a articolului respectiv. Era critic cu majoritatea editorilor care publicau idei proaste, banale, comune ori vindeau covrigii din coada câinelui prin scriitori ce compensau cu neruşinare eşecul oamenilor şi exploatau sentimental ideile respective. Ce carte scosese. Nici el nu mai ştia. Fără importanţă. Nu îmbrăcase paltonul respectiv de câţiva ani. Putea fi o chestie cretină. Mai degrabă. Sau nu. Însă îşi făcea loc să evadeze o clipă din gândurile proprii. Se îmbăta cu alte idei de la care avea pretenţia să fie diferite, nu comune, ura plictisul şi repetiţiile.

- Ce titlu are? Nu se mai vede deloc! Îl întrebă ţinând-o cu o mână şi apropiind-o de irişii cenuşii verzui. Degeaba. Putea ghici, dar n-o făcuse din orgoliu.
- Ştiu. Nu-i fascinant? Însemnări fără nume, titlu, repere.
- Ha, ha, ha.
- He, he, he... o imită el, puţin enervat.
- Ha, ha, ha... avea nervii de oţel şi nu se supără pe reacţia lui Dolescu. Dimpotrivă. I se părea o chestie de-a dreptul simpatică.

- Ce este distractiv? reacţionă cu incertitudine. Parcă era la un examen şi profesorul îl testa să vadă dacă era sigur de ceea ce susţinea. Nici el nu pricepea de este un răspuns corect sau căzuse în eroare datorită fluxului prea mare de informaţii, a fricii, a bulversărilor, etc. etc. Şi-a picat o dată un singur examen în viaţă la şcoala de şoferi. O luase de teama de-a fi respins pe contrasens cu poliţistul alături, care l-a întrebat foarte calm dacă ştie ce face. Blufa. Desigur, i-a răspuns. Şi a condus pe şoseaua pustie câţiva kilometri buni. Vreo zece. A picat, însă numai după doi ani a înţeles motivul. Când a fost şofer şi a vrut să folosească aceeaşi ieşire pe drumul lateral respectiv, paralel cu autostrada. Până în acel moment nu conştientizase de ce a căzut. Nu văzuse niciun semn de interdicţie a accesului. Chiar dacă erau trei înşiruite, salbă presărată în modul vizibil şi franc.

- Păi, toţi bărbaţii pe care i-am cunoscut mă invitau la o cafea, vin, şuetă privată, numai tu vrei să citim o carte în oraş pe-o bancă în cimitir! Aşa dulce persoană nu-mi imaginam că există! Îl flata la modul optim. Serios.

- Păi, serios, şi Dolescu o imita acum, nu mă grăbesc să ne despărţim. Serios. S-a îmbunat. Îi înţelesese reacţiile. Nu vezi că lucrul ăsta nu apare pe prima pagină a ziarelor sau cărţilor scrise!

- Unde? Era mirată Adona.
- Aici. Îi indica literele şterse în dreptul titlului. Aşa şi le imagina.
- Mulţumesc. Te dai mare? Îl întrebă naivă, însă suficient de isteaţă ca să-i diminueze orgoliul în care începuse să se înfoaie. Arată-mi!

A deschis cartea la întâmplare. Şi i-a întins-o. După câteva secunde a început să urmărească ce scria acolo.

La început i-a sărit în ochi câteva cuvinte:
„braţe vânjoase... bani... destin... pătrunsă-n locurile ascunse... limbi însufleţite... minciuni ori adevăruri credibile... fericire, avea senzaţia că înnebuneşte de plăcere”

- Stai. I-a spus timorat. Nu asta am vrut să-ţi arăt! Iar îi era ruşine. Dar nu era în întregime vinovat. Nu reprezenta o scriere personală. Nu publicase nimic, niciodată. Însă i se părea vulgare, insinuante, obscene expresiile care i-au sărit în ochi fără să le caute.

- Neh. Neh. Şi-i zâmbea relaxată. A ferit cartea ca să nu-i fie confiscată. Mie îmi place. De-a dreptul. Şi o ţinea cât mai departe, păzind-o de Dolescu. Să-ţi citesc? Te rog.

- Nu... răspunsese contrariat la început. Apoi gândi că poate şi Adona avea chef să meargă mai departe în relaţie, nu numai el, şi ca orice om prudent nu i-ar sugera aşa ceva în modul direct, poate foloseşte cartea ca pretext. Bine. Încuviinţă să-i citească ceea ce avea de lecturat.

- Serios? Îl întrebă încruntându-se şi ezitând să dea curs invitaţiei, aşteptând încă o confimare.
- Foarte!
- Bine. Şi-a dres ca orice orator glasul înainte de a începe.

El s-a aplecat şi a ridicat-o de unde ajunsese. Îl privea cu recunoştinţă şi-i mângâia braţele vânjoase înfiorată, mâini care avuseseră puterea să o ridice înapoi sentimental profund. Din locul în care numai banii contau şi minciunile reciproc rostite şi acceptate. Doar nu cunoşteau adevărul. Nu că ar exita pe undeva. Dimpotrivă. Însă destinul îi reunise şi-i obligase să se lepede împreună, simultan de orice fel de plăcere a locurilor ascunse. Abia din acea clipă şi-au dat seama că au viaţă iar limbile însufleţite se mişcau continuu, nimeni şi nimic nu le puteau opri. Fericiţi. Niciun ideal mincinos, nicio reclamă falsă prin natura ei, niciun misionar care se străduia să le vândă minciuni credibile şi să-i hipnotizeze cu ele. Doar se iubeau. S-au strâns în braţe pentru moment. Iar clipa înseamnă veşnicie. Cui îi mai pasă de urmări dacă au rezonat unul cu altul, împreună cu universul? Totalitatea este un mic întreg. Asta erau ei...

- Stai! O opri uimit Dolescu. Nu am reţinut să fi citit chestia asta. Dă-mi să văd!

Citea şi-şi amintea ceva de genul ăsta comentând. În sufletul omului, în sine, există şi Iadul şi Raiul. Ce rahat.... parcă ştie cineva cum este iadul şi raiul?.... braţele lui vâjnoase o încolăci şi o pătrunse simţind cum se zvârcoleşte ca o găină înainte de a-i fi retezat capul, având senzaţia că înnebuneşte de plăcere.... Ce cretineală-i asta? Întrebă uimit. Nu citise porcăria respectivă, dar editura o recomanda drept excelentă, publicată în milioane de exemplare. N-am căutat niciodată fericirea. Cine are nevoie de fericire? Am căutat plăcerea... găsită mult prea des! Un Labagiu! gândi în sine şi închise cartea cu zgomot.

- Ai minţit? O întrebă amintindu-şi fragmentul.
- Normal. Am citit cartea. E în regulă. Aproape siropos raţională, dar mai ales misoginã până în ultima clipă. Dacă marele autor vorbeşte despre morţii vii, frica depravată, toţi suntem aşa. Lui i-au reuşit toate. Văduvul negru. Scriere pe care masculii o sorb între tâmple, manuscris acceptat de restul care îi adoră pe cei mai tari ce reuşesc să distrugă tot în jur. Visul american. Să-şi vândă sufletul ca să-şi permită cât mai multe fărădelegi în modul ascuns, malefice. Dar în realitate pretinde să fie perceput drept etern moralist respectabil, orişicum nevinovat.

La o trecere de pietoni un taximetrist i-a claxonat. Era să-i calce din neatenţie. De-ar fi fost singur l-ar fi înjurat. O făcu în gând. Apoi a traversat nemulţumit. Câteva vrăbiuţe se spălau într-o baltă din noapte unde rămăsese apă. O făceau zgribulit şi grăbit. Se curăţau fără să se ude complet. Apoi îşi scuturau penele ca la operetă unele arii. Repede.

I-a simţit parfumul. S-a apropiat de ea şi i-a şoptit la ureche:

- Vrei să facem sex? Cam asta pricepuse Dolescu! Sau voise să înţeleagă. Nu era prima dată când îi cerea să meargă cu relaţia mai departe. Adona s-a depărtat puţin şi l-a privit cu condescendenţă şi curiozitate. Se abţinuse să nu pufnească în râs. De unde atâta generozitate? Devenise simpatic. Dacă-şi dă drumul o să se simtă umilit. Şi-a dres glasul şi încerca să uite veselia interioară. Avea chef. Dar n-o să se întâmple nimic. Să-l testeze. Până când este în stare să rabde? Prea mulţi profitaseră şi rămăsese cu buzele în soare, pe urmă. După ce simţea că-i pătrunsă se îndrăgostea lulea de tip şi i se trezea instinctul matern. Îşi dorea copii dar nu putea să-i crească singură. Asta nu putea. Încă. Poate la pensie o să adopte unul, de nu se mărită între timp.

- De ce crezi că avem nevoie de asta? L-a întrebat folosind un argument psihologic, întâlnit în şedinţele de terapie. Ţopăi de câteva ori în faţa lui, mimând un şotron imaginar pe stradă şi asculta cu încordare răspunsul care nu venea. Sau întârzia mult. Devenise încordat sau încurcat. Cine ştie?
- Scuze. Te doresc. N-am vrut să te supăr. Defensiv se întristă, dar chiar şi-o imagina dezbrăcată cu fiecare respiraţie când erau împreună. Deci nu vrei!
- N-am spus asta.
- Vrei?
- Nici asta n-am spus.
- Atunci?
- Păi, când o să se întâmple, o să se-ntâmple. De ce să vorbim despre asta? E prozaic.
- Veniţi odată? Noi plecăm. Ne găsiţi în Piaţa Trandafirilor. La terasă.
- Venim. Venim.

Fugeau cu privirile aţintite înspre pământ. În linie dreaptă. Erau să urce peste ceasul floral din neatenţie. Parcă erau fără haine în public, aşa stingherealã aveau în minte. S-au despărţit. L-au ocolit fiecare prin altă parte. Unul stânga, altul dreapta. Au ajuns grupul care se întinsese pe vreo zece metri, ocupând o bună parte din trotuar. Mai mult în faţă şi în urmă, câţiva la mijloc. Adona ajunsese între primii. Dolescu la mijloc, nu se grăbea, aştepta să vadă dacă rămâne în urmă. Juca tare. Îl ignora. Singura care se desprinse de acolo fusese Iulia. Dar mergea la câţiva paşi în faţa lui. Iulia era o persoană de treabă, divorţată, blondă natural, cu sânii mari, uşor ponderală dar nimic exorbitant. Încetini mersul. Chiar nu mai avea chef să o ajungă pe Adona şi rămăsese ultimul. Iulia la fel de mult se grăbise, încât prinsese coada grupului.

Dolescu s-a oprit având un fel de inspiraţie toxică. Nu mai fumase de o lună. Dar alături de carte ţinea de rezervă ţigări. Va aprinde una. Măcar o ţigară să ardă dacă nu i se arăta altceva. Văzuse deja în câteva ziare locale anunţurile de masaj erotic. Nu va merge noaptea ca hoţii. N-avea rost. Ar fi fost isteric. Superficial. Ameţise de la primele fumuri şi nici nu observase când din grabă reajunse lângă Adona de care îi chiar plăcea.

- Fumezi? Îl întrebă mirată.
- Uneori. I-a răspuns cu o mică ciudă, dar nu pentru că fuma, ci că din neatenţie o prinsese din urmă. Ar fi fost bine să vadă cum reacţionează şi să aştepte să vină ea la el.
- De ce nu ai vorbit cu ea? Şopti. Îi place de tine, încurajându-l să mărturisească.
- Cui? Neînţelegând la cine se referă.
- Iuliei. Murmură şi mai slab să nu o audă altcineva.
- Mie nu-mi place de ea. A răspuns ca un copil de la grădiniţă. Dar nu şi-a continuat gândurile. Poate ar fi trebuit s-o facă. Să urle că numai pe ea o doreşte. Ar fi cedat?
- Decât la curve, cu Iulia este mult mai uşor. Şi grăbită reajunse grupul din faţă de care se despărţise să îi comunice ce gândea. Nu a realizat mişcarea finuţă. S-a prins de braţ cu alte două colege şi nu s-a mai desprins de ele. Era geloasă. Subtil, îi părea bine.

La masă a stat cât a putut de departe de Iulia. Chiar şi-a mutat locul când ea făcuse schimb cu un coleg să vadă, chipurile, orchestra. Câţiva tineri se străduiau să interpreteze muzică pop, alternând cu cea tradiţională. Nici bine, nici rău. Era indispus. O dorea şi din timiditate nu-i arăta. Poate nu era destul de bărbat. Să fi fost în esenţa lui femeie? Se pusese pe un hohot de râs aproape nestăpânit. Bineînţeles, înainte băuse câteva pahare bune de vin roşu.

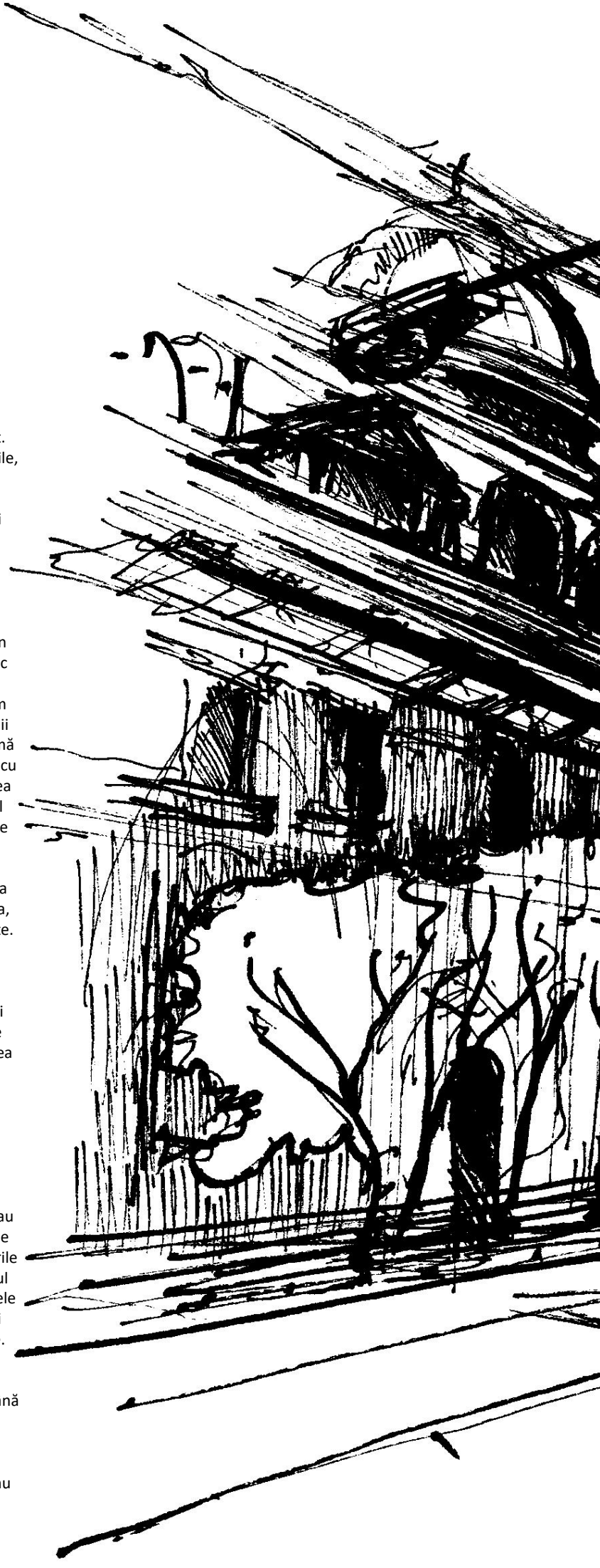
S-au despărţit a doua zi, cum este normal, în parcare. Adona îi spunea că o doare capul. Se ţinea de frunte cu seninătate. Îi dădea de înţeles că-l iubeşte, deşi nu i-a spus niciodată asta. Pe Dolescu îl dureau testicolele. Nici el nu i-a spus asta, niciodată. Dar şi-au promis că se revăd peste o lună sau două, când vor fi chemaţi la simpozionul pentru descoperirea unor noi practici şi tehnici utilizate în producerea de medicamente alternative. Nu s-au mai regăsit. Între timp şi-au schimbat slujbele. Între timp s-au uitat. Între timp nu se mai doresc. Ea tot luminoasă şi critică rămăsese. Dar bună. De el puţini mai erau interesaţi. Filamente arse.

Regis Roman

NOI SUNTEM...

Afară e frig, iar cerul îşi cerne tristeţea în chipul miilor de fulgi albi. Merg încet pe aleea rece şi umedă, sub lumina caldă a felinarelor. E ora doisprezece, iar eu tot singur sunt. M-aş opri şi aş cădea în genunchi să-mi strig durerea, dar am obosit; sunt foarte obosit şi sătul de absolut tot. Blocat... blocat de sute de ani, în corpul unui adolescent de şaisprezece-şaptesprezece ani.

Numele meu reuşeşte să stârnească mii de fiori în sufletele temătoare, aşa că am decis să nu-l mai pronunţ şi să mă rezum la o singură literă. Mă numesc C., doar C. De ce?... Pentru că urăsc cine sunt. Sunt sătul de mine, de numele meu, care e în strânsă legătură cu cine sunt și-mi controlează toată ființa și destinul. Frigul și ninsoarea se întețesc. Luna îmi zâmbește tristă de pe cerul negru; înseamnă că va bate vântul. Vântul e trenul meu tăcut la fiecare miez de noapte ce mă poartă pe aripile sale în lungul și în latul întinderilor verzi și albastre, și-mi dictează fiecare pas ce-l am de făcut. Călătoresc cu el de când mă știu și niciodată nu a întârziat. Purtat de văzduh am ajuns în mijlocul unui orășel de munte. Pădurile, cândva verzi, sunt acoperite, acum, de un strat subțire de nea. Bolta se întindea deasupra creștetului meu, trează și încălzită de razele soarelui. Era mai frumos decât în orice basm. Privesc în jur și păşesc înainte, oraşul părea tăcut și pustiu. Bag capul în pământ și merg mai departe. Până să-mi dau seama, mă trezesc în mijlocul unei mulțimi de oameni. Nu e bine... Mintea mi-o ia razna, totul se învârte în jurul meu, corpul începe să-mi tremure și respiratia mi se îngreunează, iar lichidul vieții ce-mi circulă prin vene parcă se preschimbă în sute de lame ascuțite ce se rotesc și dansează într-un macabru dans. Trebuie să mă îndepărtez ACUM! Nu vreau să rănesc pe nimeni, nu acum, nu așa... M-am îndepărtat cât de repede am putut de mulțime. Când am fost sigur că sunt destul de departe, am răsuflat ușurat, dar știam prea bine că nu am scăpat. Am închis ochii și am revăzut mulțimea. Chipurile lor fericite și simpla lor bucurie mă înnebuneau, pentru că știam ca aveam să le-o fur și să mă hrănesc cu ea. Mă simt groaznic pentru ceea ce fac; nici monstru nu m-aș putea numi. Prin simpla mea atingere le las esența entității mele în trupul lor, care lent îi golește de fericire, putere, vise, dragoste și îi distruge din interior lăsându-i fără suflare. Seara se lasă grea și răcoroasă. După zeci de tineri și bătrâni, atinși în cine știe ce magazin, colț de stradă sau alee, mă simt murdar și tot mai singur. Luna, vechea mea prietenă, nu se mai vede din pătura de nori. Nu-mi dădusem seama, dar ochii începuseră să presare pe obraji-mi palizi cristale de tristețe. Nu vreau să rănesc pe nimeni, dar nu e ceva ce pot controla... Am oftat zgomotos și m-am așezat pe o bancă. Aşteptam ca din nou să se pornească vântul să mă poarte pe brațele sale în alt oraș, sau sat, ce aveam să-l umplu de durere. E trecut de ora unu. Nu s-a mai întâmplat asta până acum, ceva nu e în regulă. Mă ridic greoi de pe bancă, îmi îndes mâinile în buzunare și iau străzile la pas, în căutarea unei mici adieri de vânt. În drumul meu, trec pe lângă o vitrină, mă opresc în fața ei și-mi analizez trăsăturile. A trecut ceva vreme de când n-am mai făcut o victimă. Același chip palid, plictisit, buze subțiri, ochi gri, parcă goi, fără viață, părul scurt, alb ca marmura și trupul înalt și subțire. Întorc privirea oarecum dezgustat și-mi continui drumul. E la fel: pustiu și întunecat ca întodeauna, dar nici urmă de răsuflarea rece cunoscută mie. Din liniștea ce domnea, tropăitul unor picioare mă trezește din sutele de gânduri ce stârneau furtuna în capul meu. Obosit, ridic privirea din pământ. Perechea de picioare ce tropăia era a unei fete. Părul șaten i se întindea ca valurile spumoase ale mării, peste umerii înguști. Bretonul lung îi lăsa chipul la vedere: ochii mari și verzi ca smaraldele te hipnotizau încet, buzele subțiri ca petalele de mac te chemau să le frământi, iar nasul mic și tenul - cu obraji roșii - o transformau într-un înger cu trupul subțire. Ca o vijelie a trecut pe lângă mine și, grăbită, a intrat în scara unui bloc, dar totuși și-a făcut timp să se oprească să mă salute și să-mi zâmbească. Un fior rece ca de gheață mi-a străbătut șira spinării până în vârful creștetului. Răsuflarea mi s-a tăiat pentru o clipă și parcă ceva mă apăsa în mijlocul pieptului. Am clipit des și am scuturat din cap. Un val de emoții îmi străbătea trupul. Am auzit depre sentimentul ce mă încearcă acum, dar nu se poate așa ceva, doar nu sunt om. Eu... să mă fii îndrăgostit...?!

Ilustrație: Ioana Afloarei

Zilele treceau una și una, dar nici urmă de vreo suflare sau adiere. Rămas închis între munți și copaci ce puteam face mai bun decât să mă plimb, deși devenise plictisitor. Un gând mi-a trecut fulgerător prin minte. Condus de o voință incontrolabilă, am ajuns la strada unde m-am întâlnit cu ea, cu îngerul acesta cu trup plăpînd. De ce? Nici eu nu știu, probabil sunt nebun. Să mă îndrăgostesc de un om! Nici bine nu ajung și o văd. În lumina zilei îmi dau seama că e mult mai scundă ca mine, dar asta nu o face mai puțin atrăgătoare, e la fel de frumoasă ca în acea seară. Mijesc ochii și la gâtul ei subțire observ un lănțișor de argint cu o literă pe el. Numele ei... începe cu... C! O fi coincidență? De ce acum parcă mă atrage mai tare? Cine ești tu și de ce acum mă înebunești și mai tare? Orele trec repede și se transformă în zile, zilele în săptămâni, iar eu nu mă mai dau dus de aici. În fiecare zi fac același lucru, o urmăresc pe C. La școală, abia aștept să iasă de la ore pentru a o putea privi. E o tânără liceancă, de șaisprezece ani. Câteodată îmi doresc așa de tare să o pot lua în brațe și s-o sărut... e enervant doar să o privesc, dar asta ar însemna să-i semnez sfârșitul.

E marți după-amiaza. C. trebuie să iasă de la ore. Oare azi îi voi zice ceva, oare va vorbi cu mine... Ce tot spun... nu am voie să vorbesc cu oamenii și, cu siguranță, nici ea nu-mi va vorbi. Cine ar vrea să vorbească cu unul ca mine? Cad pe gânduri, dar nu stau mult, până când un claxon puternic mă trezește. Când ridic privirea, corpul îmi încremenește. Ochii lui C. sunt fixați asupra mașinii ce claxona. Trupul ei plăpând urmează să fie propulsat de pe trecerea de pietoni. Toată ființa ei gingașă avea să întâlnească o moarte crudă și grea. Văd negru în fața ochilor, iar corpul mi se mișcă singur. Nu-l mai pot controla, se deplasează singur fără voia mea. Totul se petrece mult prea repede, așa că închid ochii. Unu, doi, trei... număr încet în mintea mea. Nu îndrăznesc să deschid ochii. Stau ghemuit și am ceva cald în brațe. Mirosul unui parfum ca cel al florilor de cireș mă izbește în față. Îmi fac curaj și totuși deschid ochii. Sunt pe cealaltă parte a străzii, o mașină e oprită în mijlocul drumului pe trecerea de pietoni... dar unde e C? O mișcare între brațele mele m-a făcut să înțeleg ce s-a întâmplat. Corpul fetei era protejat de cușca trupului meu. Ochii ei verzi precum câmpurile de trifoi mă priveau intens în timp ce o mână micuță și fierbinte o strângea pe a mea. Ce am făcut...? O furtună care aducea ploaia apăruse fără veste. Încetul cu încetul se pornise și vântul. După atâta timp de așteptare doar acum și-a făcut apariția... De ce acum? De ce așa? Oare ea era motivul pentru care nu am plecat? Străbătut de un fior, sar drept în picioare și dau să fug. Vântul se opune mișcării mele și mă trimite înapoi, reușind să mă dea cu fundul de pământ. Ce vrei? strig în gândul meu. Mă uit din nou în jur. Strada se golește, rămânând în urmă doar drumul, clădirile, eu și C. O privesc atent și realizez că trăsăturile ei s-au schimbat și sunt la fel ca ale mele: părul alb ca spuma laptelui, ochi gri fără viață, pielea palidă și rece. Ce se întâmplă? E liniște, iar ploaia e tot mai puternică. Rămas nemișcat, privesc în gol, C. privește și ea spre linia orizontului și pare concentrată. O voce îmi șoptește ceva, undeva în străfundul minții mele... încerc să mă concentrez să înțeleg ce spune: „Nu mai ești singur... Ea e ca tine...” Nu se poate?! C. se ridică repede în picioare, eu urmându-i exemplul. Ochii ei, parcă acum și mai frumoși, mă privesc intens. Pășește încet înspre mine. În privirea ei parcă pot citi nedumerirea.

- Dacă vocea ți-a vorbit și ție înseamnă că suntem la fel! spune ea greoi. Atunci îmi dădusem seama că într-adevăr Ea a fost motivul venirii mele aici.
- Să nu-ți fie frică, o să fie totul bine, răspund încet.
- Nu îmi e frică, dar vreau doar să-mi răspunzi la o întrebare... Cine suntem noi? Orice s-ar întâmpla, de acum încolo o să fim amândoi împreună în asta.

Trebuie să-i răspund:
- Suntem mesageri ai morții... NOI suntem CANCERUL.

Cătălina Cioancă

Eseu

JERTFĂ DE SEARĂ

(fragment)

Am trecut prin vârsta uriașelor neliniști. Astăzi, sufletul meu trezit de mugetul durerilor neogoite, freamătă de cântul învierii, iar eu cu încredere voi face gestul biblic al mântuirii. Simt nemurirea înfiorându-mi ființa. Toată singurătatea mea spirituală de ani de zile se materializează în curentul comunicativ. [...] Simt lupta în mine, aud și văd lupta în afară de mine, simt că voi stăpâni viața - câtă mi-a mai rămas - biruința, nemurirea...

Slujesc slujba românească de 30 de ani, înfrățit cu credincioșii în fața sfântului altar, clădind în acest fel religia învierii românilor care nu se sfiesc a mărturisi: „Am auzit cuvânt coborât din cer”. Aceste cuvinte mă fac să simt mândria unei demnități naționale, că eu preotul Ioan sunt cel dintâi, după revoluția din ’89, pe care continui să o apăr din fața sfântului altar!

*

Când asculți o melodie care, prin farmecul ei, ajunge să te pătrundă ca niște raze de lumină, uiți că trăiești în carne și oase. Ți se pare că toată ființa îți este cufundată în undele fermecătoare ale muzicii, așa încât creezi prin închipuire o lume nouă, în care totul se mișcă și se colorează. Sufletul ți se împreună cu lumea de afară. Aceste momente de extaz, când vezi că sufletul zboară într-o altă lume, ca Psyche în mitologia antică, sau când ți se pare că trupul se spiritualizează, de se poate plimba prin locuri nevăzute, au nevoia de a fi exteriorizate.

*

Când trăiești aceste clipe, nu poți să-ți dai seama de tot farmecul lor. Târziu de tot poți să-ți aduci aminte de ele. Încerci să le reconstitui, să le pui în ordine și să le descrii. Sensul lor e manifestarea conștientă și ordonată a acestor simțiri trăite.

„Sufletul” are excesele lui, care-l slăbesc, așa cum și alte excese slăbesc trupul. Atunci e necesar ca vasul prea plin să fie golit. Sufletul nu trebuie să depășească o anumită intensitate de simțire. Această parte care „tresare” și vibrează în noi este partea cea mai bună din om.

*

Lumea care te înconjoară îți cere să plătești scump acest drept de a simți, căci nu recunoaște adevărul pe care-l conține simțirea în frumusețea ei. Fără aceste manifestări exterioare ale sufletelor s-ar ajunge la un fel de „orbire”! Fericitul Augustin a scris „Mărturisirile” din nevoia unei ușurări a sufletului, după ce trăise un extaz puternic în care sufletul găsise pacea prin grația lui Dumnezeu. Simfonia pastorală a lui Beethoven este o transpunere în cântec a emoțiilor puternice avute în mijlocul naturii. Activitatea misionară a Sfântului Apostol Pavel, poate fi socotită prelungirea în afară a puterii lăuntrice a Evangheliei care lucrează în el.

*

Toate manifesările înafară ale sufletului, izvorâte din nevoia de a da din prinosul pe care nu-l mai poate păstra în el, devin manifestările materiale ale sufletului, vrednice de-a fi nemuritoare. Vrând să redau cât mai sincer toate simțirile adânci, a căror amintire o păstrez în întregime, greutatea mare constă în faptul că nu poți prinde întotdeauna adevăratul curs al gândirii tale, așa cum nu îți poți da seama de unde pleacă glasul, pe care-l auzi ca ecou. Intrând în tine și vrând să-ți dai seama de tot ce simți, bagi seamă că, sub cursul gândirii conștiente, curge un torent de simțire în sens invers, așa cum într-o apă adâncă sub curenții care curg la suprafață, curg alții în altă direcție. Idealul este să pui de acord gândirea de suprafață cu simțirea adâncă pentru ca amândouă să curgă în același sens.

Cu alte cuvinte, am ținut să dau o scurtă lămurire la cele ce vor urma. Voi încerca să fac din doi oameni care trăiesc în orice om, unul singur, cu ajutorul Evangheliei.

*

Așa cum primăvara este ca o dimineață a omului, toamna este ca o seară - fie și a vieții mele - ca un crepuscul al vremii.

Când vezi umbrele serii căzând prea de timpuriu, înseamnă că te supui unei legi, căreia timpul însuși se supune. Ar trebui să avem gânduri de tristețe și de teamă? Sau de bucurie și recunoștință? Căci, din împlinirea unei asemenea legi înțelegem ușor că deasupra atâtor întâmplări și capricii ale vieții, există ceva bine rânduit, ce nu poate fi schimbat după voia noastră. Câți dintre noi, vorbind de toamna omului și văzând de atâtea ori umbrele serii căzând, ne gândim la „toamna” și „seara” vieții noastre? De câte ori aflăm zicând: „cât e de trist”! Pentru ce asta: pentru că „toamna”, fiind o „seară” a timpului, este ultima lumină în drumul anului. Pentru că vedem dezbrăcarea firii de tot ce face farmecul ei, pentru că „toamna” este ca un declin al întregii vieți. Cât este de trist văzând cum cade la pământ un frunziș altădată viu și colorat! E trist să vezi liniștea pădurii acum pustie. E firesc ca gândurile noastre și toată „poezia sufletului” să ne fie pline de melancolie.

Când vezi „bruma de toamnă” și „umbra de seară” căzând, îți vin și alte gânduri care ți se plimbă prin minte! Ai sentimentul că tot ce-a dispărut din viața ta și care dădea strălucirea ei va fi pierdut pentru totdeauna. Îți poți pune legitima întrebare: Deasupra câtor vieți omenești tinere „umbrele serii” n-au căzut prea de timpuriu? Iată cum prezenta poetul Sully Prudhomme această stare în poezia „Les Yeux”:

„Nopțile mai lungi decât zilele
Au încântat ochi fără număr!
Stelele strălucesc încă,
Dar ochii s-au umplut de umbră.

Albaștri sau negri, toți iubiți, toți frumoși
Deschiși spre o mare lumină,
De cealaltă parte de mormânt
Ochii ce s-au închis văd încă!”

Ioan Tămaș Delavâlcele
din vol. Jertfă de seară

REGRETE

Şi-au şters urma...
Dar nu cea din sufletul meu...
Amintirea lor va rămâne aprinsă ca o candelă care arde la nesfârşit...

Îmi spun: ,,DACĂ ASTA ÎNSEAMNĂ DESPĂRŢIREA DE OAMENII DRAGI, ATUNCI AŞ VREA SĂ FIM NEMURITORI".
Apoi îmi dau seama că oamenii ar trebui să-şi preţuiască mai mult viaţa, dar nu îşi dau seama de asta. Cred că nu mi-am dat nici eu.
Până când am văzut-o pe EA îndurerată, căzându-i tot câte o petală din floarea vieţii, vărsând tot câte o picătură de putere...

Şi cum rămâne cu sufletul? E un burete care absoarbe sentimentele; care strânge lacrimi până când le va scăpa? Şi când le va scăpa? Se vor prelinge pe obraji, ca arcuşul alunecând pe-o vioară, ca o îngheţată topindu-se la soare...
Lacrimile reci, obrajii fierbinţi...

O vedeam şi nu ştiam cum să îi spun ce mult o admir, e dovadă de tărie... Eu sunt...
Eu sunt o picătură de apă într-un întreg ocean. Eu sunt un pas în mii de kilometri pătrunşi, eu sunt o mică fisură în geamul înţepenit de atâta tăcere. O sămânţă în întregul lan de grâu... Mai am mult până să ajung ca ea.

Preţuieşte-ţi viaţa... E a ta... Aşa cum e ea, şi nu poţi şti niciodată când e ultima clipă. Ultima vorbă spusă, ultima atingere, ultimul sentiment, ultimul pas.

M-am hrănit cu speranţe zi de zi, sufletul adună acum lacrimi reci şi dor. Lacrimile se mai usucă, sufletul se mai obişnuieşte, dar dorul nu trece...
Şi devin un zâmbet, dar în spatele zâmbetului se ascunde tăcerea... Iar acest zâmbet se pierde în surâsul celor din jur. Este scut pentru suflet.

EL... Dovadă de bărbăţie, de om în toată firea, om bun. Om iubitor. Om înţelegător. Acum se pierde printre stele... Aşa cum mă pierd eu prin vorbe când se iveşte subiectul acesta.
Îi sticleau ochii când ne vedea... Se uita la noi cu blândeţe, dorindu-şi mai mult de la viaţă; de la viaţa pentru care a luptat şi pentru care a tras cu putere... Dar viaţa asta a ajuns să tragă de el, să-i smulgă puterile, să-i stoarcă lacrimile, să-i întunece gândul...
Timpul stă parcă în loc, nopţile sunt lungi... Şi adorm în foşnete de dor, sperând să îi revăd în vis. Însă patul mă înghite şi nu îmi aduc aminte nimic.

Mă macină gândul că nu am avut cum să îi ajut, şi îi vedeam suferind şi chinuindu-se... Eram o poartă deschisă pentru a le oferi din puterea mea. Nu aveam altceva de făcut în afară de a-i sprijini, de a fi stâlpul lor de energie.

Acum e pământ peste ei; şi zăpadă peste sufletul meu îngheţat...

Bia Cotfas

Fotografie: Adrien Ledoux

Ilustrație: Zorel Suciu

Cronică literară

ZORBA GRECUL - NIKOS KAZANTZAKIS

Romanul Zorba Grecul este unul al prieteniei precum şi al existenţialismului în cadrul căruia regăsim antiteza morţii şi a goliciunii, posibilitatea alegerii, responsabilitatea şi libertatea. Cele două personaje principale, naratorul şi Alexis Zorbas apar prezentate în contrast.

Naratorul este un scriitor care trăieşte într-o lume raţională, cu o mare frică de a-şi exprima sentimentele şi de a stabili contacte, astfel că acesta este reticent chiar şi la senzualitatea şi sexualitatea pe care femeia le inspiră. Trăind într-un mod rigid şi reprimat, caută să scape de singurătate refugiindu-se în cărţile sale, însă acest lucru îl impiedică să simtă, să vadă şi să trăiască pe deplin. Cu toate acestea, în momentul în care ajunge în Creta, cu scopul de a redeschide o mină de lignit, el are parte de o întâlnire menită să îi schimbe viziunea precum şi modul de a fi. Această întâlnire cu Alexis Zorbas, în care i se solicită o slujbă, îi conferă insipiraţie precum şi capacitatea de a se rupe de viaţa obişnuită şi de rutină. Munca împreună la mină, precum şi timpul liber petrecut în compania lui Zorbas, îl reinnoiesc şi îi deschid orizonturile.

Alexis Zorbas în schimb, este omul uimitor, efervescent şi liber. Dictonul: Aici şi acum, ghidându-i existenţa. El este creativ, spontan, actionează în afara convenţiilor sociale şi nu se lasă ancorat în material. Încrezător în propriile forţe, bun cunoscător a firii umane şi mai ales a viciilor, acestuia îi este foarte natural să îl abodeze pe narator. Odată obţinută slujba, acesta munceşte cu responsabilitate, neignorând plăcerile lumeşti, manifestând o slăbiciune vădită pentru femei.

Cu Bubulina, văduva care îi va găzdui pe amândoi, Zorbas este empatic şi intuitiv. Stilul său de viaţă este caracterizat prin dezrădăcinare, detaşare şi improvizaţie. El alegând în cele din urmă să trăiască cu o prostituată mult mai tânară, fără a arăta rezerve. E însă responsabil şi cu un sens etic profund. În momentul în care îi moare fiul, apelează la dans pentru a suprima durerea. Dansul este un laitmotiv de altfel, al romanului. El ţine loc acelor manifestări sufleteşti ce nu pot fi exprimate în cuvinte.

Romanul abundă de simboluri. Unul dintre acestea este mina. Zorbas merge plin de încredere spre mină, spunând: „îţi voi smulge curajul", referindu-se la extragerea conţinutului. Imediat începe să proiecteze un model, adică mecanismul prin care omul îşi alege scopul. El se îndreaptă spre obiectivul său prin acţiune. Cărţile naratorului sunt un alt simbol, acestea reprezintă măştile sale, scutul său prin care încearcă să scape de vidul existenţial. Dansul simbolizează mişcarea omului spre propria libertate, energia unei existenţe intense şi depline, în armonie cu trupul care se întoarce cu putere spre bucuria vieţii.

Tot ceea ce trăiesc împreună cele două personaje îi determină să regândească sensul existenţei lor şi să se hrănească apoi. Este un roman ce trimite la introspecţie, în care mentorul este sufletul şi elevul raţiunea.

Ana Maria Truța

Traducere

FILOSOFIA, ÎNTRE SERIOZITATE ȘI ANECDOTIC (IV)

Friedrich Nietzsche (1844-1900) a fost un filosof și un scriitor german, fiind considerat întemeietorul filosofiei existențiale. Este unul din cei mai mari stiliști din epoca modernă și un judecător acerb al credințelor tradiționale din secolul al XIX-lea. **Nietzsche** a instituit o critică radicală a bazelor kantiene ale cunoașterii și ale raționalismului scientist: pentru el, omul nu este animat de **iubirea de adevăr, ci de voința de putere**, văzută însă într-o dimensiune metafizică, iar nu utilitarist-socială. Instituțiile sociale și religia ascund adevărata esență a omului. Unitatea omului cu lumea, indiscutabilă pentru filosofii presocratici (pe care **Nietzsche** îi aprofundase), a fost distrusă de **Socrate**, care a inventat ruptura dintre esență și aparență, apoi de creștinism, care a instituit o „morală a sclavilor", bazată pe sentimentul de vină și pe dogma păcatului originar.

Nietzsche consideră drept necesară o răsturnare a valorilor. El supralicitează latura „dionisiacă", inconștientă, a naturii umane în defavoarea celei „apolinice", conștiente, a acestuia. Respinge democrația în favoarea idealului aristocratic de „supraom", omul nefiind altceva decât o punte între maimuța antropoidă și supraom. De aici, **Nietzsche** configurează o psihologie abisală și o morală a celor puternici, opusă moralei obediente a „sclavilor". O seamă din conceptele filosofice ale lui **Nietzsche** vor fi interpretate și vor fi folosite în mod abuziv de ideologia nazistă germană, inclusiv prin falsificarea unor manuscrise ale filosofului; un destin similar l-a avut, de altfel, filosofia materialistă a lui **Karl Marx**, în cadrul ideologiilor de stânga, pe parcursul secolului al XX-lea.

Gândirea filosofică a lui **Friedrich Nietzsche** este cuprinsă în scrieri reprezentative, precum: **Fatum und Geschichte** [Destin și istorie] (1862), **Die Geburt der Tragödie** [Nașterea tragediei] (1872), **Also sprach Zarathustra** [Așa grait-a Zarathustra] (1885), **Jenseits von Gut und Böse** [Dincolo de bine și de rău] (1886), **Zur Genealogie der Moral** [Asupra genealogiei moralei] (1887), **Götzen Dämmerung** [Amurgul zeilor] (1888), **Der Antichrist** [Anticristul] (1888), **Ecce homo** [Iată omul] (1888).

Lucrarea **Die frölische Wiessenschaft** [Știința voioasă] a fost publicată în anul 1885 și reprezintă un atac de amploare contra epistemologiei și științei contemporane lui; **Nietzsche** contesta principiul cauzalității în cunoașterea științifică; știința ar păcătui printr-un reducționism rațional care ar slei bucuria de a trăi și capacitatea creatoare a omului. Epitetul *„frölische*" (veselă, voioasă) este absolut ironic, întrucât știința ar trebui să descrețească frunțile savanților, pregătindu-i pentru „eterna reîntoarcere a ideaticului", adică pentru asumarea cotidianului cenușiu și previzibil ca pe un prilej de bucurie. Textul lucrării este paradoxal, metaforic, șocant, recurge la asocieri identice neașteptate între viața de zi cu zi și cunoaștere. Așadar, și în cazul lui **Friedrich Nietzsche** putem vorbi de îmbinarea anecdoticului cu gândirea profundă, precum în fragmentul care urmează, în care banalitatea reacției unei persoane pe stradă duce la meditația asupra raportului cunoscut-necunoscut. Preferința lui **Nietzsche** pentru mister şi necunoscut ar putea fi comparată cu dichotomia pe care o realizează, în cultura românească, **Lucian Blaga**, care face distincția între *cunoașterea paradisiacă* (care ar corespunde *raționalismului științific*) şi *cunoașterea luciferică* (care are similitudini cu *știința veselă* a filosofului german).

(Am tradus pasajul după versiunea franceză a lui **Patrick Wotling** (**Le gai savoir**, Paris, G-F, 1997), cuprins în cartea lui **Guillaume Pigeard de Gurbert**, **Si la philosophie m'était contée. De Platon à Gilles Deleuze** [Dacă filosofia îmi era povestită. De la Platon la Gilles Deleuze], Editura „Librio", 2001, iar acesta este urmat, bineînțeles, de comentariul autorului antologiei.)

NIETZSCHE
Necunoscutul

Originea conceptului nostru de «cunoaștere». - Împrumut o explicație ce poate fi constatată pe stradă; am auzit o persoană obișnuită spunând «m-a recunoscut» - ceea ce m-a determinat să mă întreb: ce înțeleg, cu adevărat, oamenii de rând prin cunoaștere? Ce dorește vulgul atunci când aspiră la «cunoaștere»? Nimic mai mult decât acest lucru: ceva straniu trebuie redus la ceva *bine cunoscut*. Iar noi, filosofii, - am înțeles prin cunoaștere ceva *mai mult*? Ceea ce este familiar caută să semnifice ceva cu care noi suntem suficient de obișnuiți, încât să nu ne mai mire, rutina, o regulă oarecare în care ne-am înnămolit, absolut tot ceea ce ne face să ne simțim în largul nostru: - Adică, cum? Nevoia de cunoaștere nu constă chiar în însăși această necesitate a noastră de clarificare, în voința de a descoperi în tot ceea ce este ciudat, neobișnuit, problematic, ceva care să nu ne mai neliniștească? În acest caz, nu ar fi *un instinct de teamă* cel care ne îndeamnă la cunoaștere? Satisfacția savantului nu ar fi tocmai acest sentiment al siguranței regăsite? [...] Acest filosof [**Platon**, n. n.] și-a închipuit lumea drept «cunoscută», atunci când a restrâns-o la «Idee»: ah, nu a recurs la aceasta pentru că lui «Ideea» îi era atât de bine cunoscută, atât de familiară? Și pentru că «Ideea» îi va provoca, în viitor, atât de puțină teamă?

- Vai, ce ușor pot fi amăgiți cugetătorii! Să examinăm, așadar, principiile și soluțiile lor relative la enigmele lumii din această perspectivă! Dacă regăsesc în lucruri, sub lucruri, în spatele lucrurilor, ceva - orice ar fi - care ne este foarte bine cunoscut, de pildă tabla înmulțirii, sau logica noastră, sau voința noastră, sau dorința noastră, cât sunt ei de fericiți, dintr-o dată! Căci «ceea ce este bine cunoscut este cunoscut pur și simplu»: iar, în această privință, ei sunt, cu toții, de acord. Chiar și cei mai circumspecți dintre ei se gandesc că, la o adică, ceva bine cunoscut este *mai ușor de cunoscut* decât ceea ce este misterios; ar constitui, de exemplu, o necesitate metodologică de a pleca de la «lumea interioară», de la «faptele de conștiință», pentru că acestea ar fi, pentru noi, universul *mai bine cunoscut*! Greșeală a greșelilor! Lucrul bine cunoscut ține de obișnuință; iar obișnuitul este ceva extrem de dificil de «cunoscut», adică de văzut drept o problemă, adică de considerat drept misterios, îndepărtat, «exterior nouă» [...] Certitudinea majoră a științelor naturale, comparate cu psihologia și cu critica elementelor de conștiință - științe care sunt, am putea spune, aproape *non naturale* -, ține cu siguranță de faptul că ele își fixează drept obiect de studiu ceva exterior, pe când este aproape contradictoriu și lipsit de sens *să dorești* să stabilești, în general, ca obiect al cunoașterii ceea ce nu este exterior omului...

NIETZSCHE

O experiență atât de banală precum cea care constă în recunoașterea unei persoane cu care te încrucișezi pe stradă este plină de învățăminte. Tocmai pe aceasta, **Nietzsche** își întemeiază critica sa asupra cunoașterii filosofice. O aroganță comună tuturor filosofilor este cea de a discredita cunoașterea «poporului», a părerii obștești în favoarea unei cunoasteri mai elevate, apanaj doar al filosofilor.

Originalitatea acestui text constă în faptul că surpă oricare diferență între cunoașterea obișnuită și cunoașterea filosofică, pentru a face să răsară o altă imagine, cea a «cunoaterii vesele». Conform metodei sale genealogice, **Nietzsche** revine, cât privește cunoașterea, la originile sale, și anume la necesitatea omului de a fi liniștit. Nu se găsește, după cum susțin filosofii, o nu știm ce decizie rațională care se află la originea cunoașterii, ci un «instinct de teamă» provocat de «misterele lumii». Filosofia nu caută să cunoască lumea cât privește înseși ciudățeniile ei, ci vrea să-i configureze o reprezentare liniștitoare, care oferă un «sentiment de siguranță». Lumea este stranie, deconcertantă, neliniștitoare; trecută prin sita «cunoașterii», ea ni se pare familiară, obișnuită, liniștitoare. Această înlocuire a straniului cu ceea ce este familiar produce o conturare a cunoașterii sub formă de re-cunoaștere. Ce înseamnă a cunoaște, atât pentru opinia publică, cât și pentru filosof? Înseamnă recunoaștere. În ce constă recunoașterea? Ea este restrângerea a ceva neobișnuit la ceva *cunoscut*, adică la ceva deja cunoscut. În fața unei pânze cu Muntele Sainte-Victoire pictată de **Cézanne**[1] (de exemplu, cea în care el se ascunde după *Castani la Jas de Bouffan*), «cunoscătorul» va fi mândru să poată «recunoaște» un motiv recurent în opera acestuia şi va fi extrem de satisfăcut la ideea de a fi recunoscut «un Cézanne» - ca și cum toate picturile având drept subiect muntele Sainte-Victoire nu ar constitui, în fond, decât una singură. Modelul recunoaşterii recurge la eliminarea diferenţei, prin dezmințirea multiplului în favoarea mirajului identității şi a Unicului. A restrânge, odată cu **Platon**[2], diversitatea schimbătoare, pluralitatea pestriţă a lumii la unitatea mumificată a «Ideii» înseamnă a îngenunchea raţiunea umană în favoarea unui aspect oarecare al lumii înseşi. A recunoaște nu înseamnă deloc a dori înțelegerea multiplicității şi a devenirii. Preferința filosofică pentru Unu, pentru Ființă, pentru cunoscut trădează, în realitate, o adversitate maladivă față de „multiplu", față de „devenire", față de necunoscut.

Nietzsche îi atribuie filosofiei sarcina de a împrăștia spectrul a ceea ce este familiar, a ceea ce este obișnuit, a ceva «deja-cunoscut», un simplu rezultat imaginar al raţiunii noastre doritoare de siguranță, spre a merge în sfârșit înspre întâlnirea cu straniul, cu extraordinarul, cu necunoscutul. Extrema dificultate a unei asemenea tentative ține de natura înseşi a ceea ce este cunoscut şi pe care nu-l supunem analizei, ci îl considerăm de la sine înțeles: «ceea ce este bine cunoscut reprezintă ceea ce este obișnuit; iar obișnuitul formează ceea ce este cel mai dificil de „a fi cunoscut", adică de a fi considerat ca o problemă». Cât privește obișnuința, îi revine «științei vesele» îndepărtarea acesteia, a spre a reda lumea, o adevărată *terra incognita*, în întreaga ei bizarerie. Când nu mai recunoaștem lumea, de-abia atunci o cunoaștem.

NOTE

1. **Paul Cézanne** (1839-1906), pictor francez. A debutat sub semnul postromantismului, dar în curând se va îndrepta înspre tehnica curentului impresionist. Asemenea celorlalți impresioniști, el practică pictura în aer liber, însă şi-a impus trecerea senzației vizuale într-o construcție pur plastică, marcând astfel trecerea la postimpresionism. A realizat portrete, naturi moarte, peisaje; a avut o influență esențială asupra unor curente principale din pictura secolului al XX-lea, precum fovismul, cubismul, pictura abstractă şi a unor pictori precum **Vincent van Gogh**, **Paul Gauguin**, **Henri Matisse**, **Pablo Picasso**. Muntele *Sainte-Victoire* se găsește în apropierea orașului natal al lui **Paul Cézanne**, Aix-en-Provence, iar între 1885 și 1895 el va realiza peste 60 de picturi care înfățișează acest peisaj. Albastrul şi cenușiul cerului inundă câmpia şi muntele, iar verdele copacilor colorează norii. Natura pare plină de lumină şi de mișcare. *Jas de Bouffan* este un cartier periferic al orașului Aix-ex-Provence, unde familia **Cézanne** a deținut o moșie şi o reședință.

2. **Platon** (427-347 a.Chr.), filosof grec, inițiator al idealismului în gândirea filosofică. Discipol al lui **Socrate**, a călătorit în Egipt, în Sicilia, iar apoi, după revenirea la Atena, a fondat o școală filosofică, *Academia*. Opera sa filosofică e constituită din aproximativ treizeci de dialoguri care îi pun față în față pe adepții şi adversarii lui **Socrate**. În dialoguri, **Platon** întrebuințează dialectica şi euristica, prin care îi determină pe interlocutori să descopere idei care existau în ei înșiși, fără să o știe. Iubirea şi matematicile sunt căile regale care îl conduc pe om la adevăr. Urmându-l pe **Socrate**, **Platon** preconizează un ideal al binelui, adevărului şi frumosului, care sunt adevăruri ultime ale existenței terestre a sufletului omenesc. Totuși, trăim într-o lume a aparențelor, a copiilor imperfecte ale unor Idei unice inefabile, perfecte, extramundane. Artistul nu face decât niște copii ale copiilor, şi de aceea el nu-şi găsește rostul, ba e chiar nociv, în preconizata cetate ideală platoniciană. Principalele sale opere sunt: Loches, Charmidis, Menon, Phaidon, Phaidros, Republica, Banchetul, Parmenide, Sofistul, Timaios, Legile. Dialogurile sale au marcat profund gândirea europeană, trecând prin **Aristotel**, Părinții Bisericii, filosofia islamului, Evul Mediu şi Renaștere, până la anumite aspecte ale idealismului logic contemporan.

Selecția textelor, prezentarea, traducerea și notele
prof. Alexandru Ciubîcă

Ilustrație: Cosmina Oltean

Echipa

Fotografie: Manuela Ghenghea

CONSILIERI EDITORIALI
Călin Vlasie
Nicolae Băciuț
Lazăr Costel

REDACTOR-ȘEF
Viorica-Macrina Lazăr

EDITORI
Luminița Csiki
Mihaela Ilisan
Mirela Laczko-Rusu
Ligia Cătinean
Cristina Coșarcă
Anca-Maria Hângan-Țifrea
Anda Elena Ianoși
Alexandru Ciubîcă
Doina Țifrea
Aurora Pașcan
Aurica Ujică
Andra Borș
Floarea Natea
Mariana Mureșan
Mirela Petruț
Cristina Pop Dobreanu

AUTORI
Alexandru Ciubîcă
Miruna Marcu
Mihaela Pop
Andreea Maftei
Alexandra Dobandi
Elvira – Aurica Tomuș
Maria Mărginean
Marinela Iia
Sabina Şerban
Lukreczia Niță
Florian Costina
Mihnea Diaconu
Moldovan Beniamin - Marian
Olah Edmond
Regis Roman
Cătălina Cioancă
Ioan Tămaș Delavâlcele
Bia Cotfas
Ana Maria Truța

CONCEPȚIE GRAFICĂ
Matheea Negruț

FOTOGRAFIE
Bogdan Urzică
Manuela Ghenghea
Adrien Ledoux

ILUSTRAȚII
Zorel Suciu
Ioana Afloarei
Maria Mirabela Joandrea
Cosmina Oltean

REALIZATOR
Biblioteca Municipală
„George Sbârcea”

SPONSOR
Romaqua Group

ISSN 2537 - 1606
ISSN-L 2537 - 1606

EVENIMENTE CULTURALE IMPORTANTE ALE BIBLIOTECII

1. Tabără de scriere creativă - poezie: gratuit pentru 20 locuri, 27 - 31 august 2018, cu Florin Iaru
2. Tabără de engleză şi modelaj: gratuit pentru copii cu vârste între 10 și 16 ani, 13 locuri, 9 -13 iulie 2018
3. Tabără de istorie locală Topliţa la Centenar - oameni, locuri, fapte: gratuit pentru copii cu vârste între 10 și 18 ani, 18 locuri, 23 - 27 iulie 2018
4. 1 Iunie - Ziua copilului 2018 - Atelier Parenting. Academia Hiedi

Tematici:

a. Cum gestionăm plânsul și crizele de furie ale copiilor;
b. Disciplinare prin joc;
c. Copilul de 1-3 ani: program, rutine, activități, dezvoltare emoțională;

Contact

Vă așteptăm cu drag lucrările la adresa de e-mail:
toplitera@yahoo.com

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „GEORGE SBÂRCEA”
CENTRUL CULTURAL TOPLIȚA
Primăria TOPLIȚA
ROMAQUA GROUP
FUNDAȚIA MIRON CRISTEA